ЩЕ ТІЛЬКИ **17** ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J. HEnderson 4-0237 HEnderson 4-0807 УНСоюз: HEnderson 5-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЧЕРВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 10, 1964 No. 109. VOL. LXXI.

АЙЗЕНҐАВЕР НЕ ДУМАЄ ЗУПИНЯТИ ҐОЛДВОТЕРА

Клівленд, Огайо. — В понеділок 8-го червня виявилося, що колишній президент Д. Д. Айзенгавер зовсім не думає припиняти переможного походу до номінації арізонського сенатора Голдвотера, і внаслідок цього по всякій правдоподібності республіканську номінацію здобуде таки арізонський сенатор, хоч найвизначніші республіканські провідники не є з того факту вдоволені. Айзенгавер розмовляв в суботу 6-го червня з пенсилвенійським губернатором Вілліямом В. Скрентоном і намовляв його, щоб він рішився кандидувати на президента. Скрентон негайно опублікував це в радіо, пресі та телевізії, заявляючи, що він прийме номінацію, якщо Конвенція найменує його через аклямацію. Але Айзенгавер не був із того вдоволений, що вістка про його розмови із Скрентоном появилася в пресі. Вже в неділю колишнього президента відвідали численні прихильники Голдвотера які просили Айзенгавера, щоб він себе відсепарував від того руху, який іде проти Голдвотера. Внаслідок того Айзенгавер заявив, що він не є проти Ґолдвотера, і дораджував телефонічно і губернаторові В. Скрентонові, щоб не виступав як той, що має очолювати кампанію проти номінації Ґолдвотера. Айзенгавер твердить, що він бажав собі, щоб Конвенція була відкрита, де змагалися б кандидати на номінацію, бо це сприяє ростові партії. Тепер вже і Скрентон не виступає проти Ґолдвотера, проти якого виступив в неділю гостро мишинґенський губ. Джордж Ромні, який хоч мормон — порушив день відпочинку й скликав був пресову конференцію, де склав заяву проти арізонського сенатора. Кажуть, що Айзенгавер змінив своє продиґолдвотерівське становище після телефонічної розмови з колишнім своїм секретарем скарбу Джорджом М. Гомфрі, який очолює фінансову комісію, що збирає фонди на виборчу кампанію в користь Голдвотера. Скрентон заявив в телевізії в понеділок, що, мабуть, не дасться осягнути того, щоб Конвенція, яка зачнеться в Сан Франсіско 13-го липня, була відкритою, бо Голдвотер зможе здобути номінацію вже в першому голосуванні. На конференції губернаторів в Клівленді Айзенгавер більше як годину розмовляв із республіканськими губернаторами, яких є там 16, але в цих розмовах не порушували таких важливих справ, як номінація республіканського кандидата і як виборча плятформа Республіканської партії. Ці обидві справи різнять консервативних республіканців від ліберальних. Губернатор Кензасу заявив після розмови з Айзенгавером, що колишній президент нікого не підтримує між республіканськими претендентами на кандидата. В партії є місце на різні погляди, але партія повинна бути об'єднана і тепер і в майбутньому.

Сенатор Ґолдвотер перестерігає проти політики співіснування

Сен. Беррі Ґолдвотер, кандидат на республіканського кандидата на президента ЗДА, промовляє під час ґрадуаційних урочистостей в Пенсилвенійській Військовій колеґії в Честері. Сенатор Ґолдвотер сам має ранґу генерал-майора Американської Армії.

Честер, Па. — Сенатор Беррі Ґолдвотер виголосив в минулу неділю 7 червня ц. р. велику промову на церемонії закінчення шкільного року у Пенсильвенійському Військовому Коледжі, приватній високій військовій школі, існуючій від 1821 року. Ґолдвотер дістав при цій нагоді почесний докторат прав, а під час бенкету передав в імені того коледжу почесну медалю емеритованому генералові Джеймсові Дуліттлові. Сам Ґолдвотер є також генералом летунства в резерві і біля його трибуни, з якої промовляв, був блакитний прапор з двома білими зорями — генеральська ознака. Ґолдвотер, промовляючи до кругло 5.000 осіб, в тому 305 кадетів, перестерігав проти омани, що можна успішно вести політику мирної коекзистенції з комуністичним світом. Він звертав увагу, що комуністи рахуються тільки з силою і закликав до зберігання сили духа, яка ще більш потрібна, як сила зброї. Він поручав бути рішучими у відношенні до комуністів та вимагати від них свободи для поярмлених ними людей і народів, а не відступати раз-у-раз перед комуністичним натиском і погрозами. Ґолдвотер висловив переконання, що й у Совєтському Союзі та в Комуністичному Китаї „більше енергійні і талановитіші вдачі не дадуть себе назавжди поярмити". Ґолдвотер поручав „конструктивний і відповідальний консерватизм в найкращій традиції Вашинґтона, Адамса, Джефферсона і Линкольна". Він критикував також Секретаріят Оборони за нехтування летунством, яке перевозить модерну зброю, користуючись живими людьми.

ЦЕРЕМОНІЯ ПІД ЧАС ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ ТА ІНШІ СПРАВИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД УПРАВИ КПШ

Ню Йорк. — Порядок і церемонія під час великої урочистости відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні в суботу 27-го червня, така ж церемонія під час ювілейного шевченківського бенкету з цієї нагоди як і на інших імпрезах та ряд інших справ були предметом чергових нарад неповної управи Комітету Пам'ятника Шевченкові, що відбулися тут у приміщеннях УККомітету в понеділок, 8-го червня. Нарадами проводив голова Комітету проф. Роман Смаль-Стоцький і в них, крім нього, взяли участь: екзекутивний директор Йосип Лисогір, секретар д-р Я. Падох, скарбник Ігнат Білинський та пп. Василь Мудрий, Володимир Душник, Юліян Ревай, мґр. Іван Базарко і А. Драган. Під час наради обмірковувано подробиці порядку і церемоніялу під час відкриття пам'ятника і під час ювілейного бенкету, що разом з концертами і здвигом молоді становитимуть програму великих урочистостей у Вашинґтоні 27-го червня. Всі учасники нарад були однозгідні, що під час цих урочистостей мусить бути взірцевий порядок та висловлювали надію, що учасники цих урочистостей причиняться до цього своєю максимальною самодисципліною та точним виконуванням вказівок й інструкцій впорядчиків. Окрему увагу на цих нарадах приділено справі масової участи в ювілейному бенкеті, що поза самою врочистістю відкриття пам'ятника буде другою кульмінацією врочистостей. Справа в тому, що церемонія відкриття пам'ятника обмежується тільки до співу національних гимнів, короткого привіту від імени господаря врочистостей — Комітету Пам'ятника Шевченкові, яке виголосить його голова проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, молитов первоієрархів наших Українських Католицької і Православної Церков, урочистости відкриття пам'ятника під час співу Шевченкового „Заповіту" та промови того, хто відкриватиме пам'ятник і, вкінці процесії „У поклоні Шевченкові", під час якої учасники тієї історичної врочистости продефілюють із своїми прапорами біля відкритого пам'ятника. Декляративні промови високих американських достойників, урочисте передання Шевченківських відзначень для найбільш заслужених для справи пам'ятника американських законодавців і діячів, як і ряд інших урочистостей відбудуться під час бенкету, який матиме також мистецьку програму — виступ Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка. Комітет уважає, що в цьому найбільш святочному ювілейному бенкеті обов'язково повинні узяти репрезентанти наших центральних та багатьох місцевих організацій й установ, як і маси громадянства.

БОМБОВИКИ АМЕРИКИ БУДУТЬ ОСТРІЛЮВАТИ ЧЕРВОНИХ, КОЛИ ЗААТАКОВАНІ

Вієнціян. — Після того, як впродовж двох днів комуністи збили над Ляосом два американські літаки — один стежний „РФ-8А" і один бомбовик „Ф-8А" — бомбовики, що летять у супроводі неозброєних стежних літаків мають відстрілюватись і бомбардувати позиції червоних, якщо ці останні атакуватимуть їх. Американські бомбовики-джети вилітають з заякореного недалеко берегів Ляосу американського літаконосця. Американські літаки можуть летіти з швидкістю 1.000 миль на годину й у висоті 50.000 стіп, але — маючи за завдання робити світлини з рухів комуністичних військ та задля устійнення їхніх баз і складів — летять куди поволіше і нижче і таким чином становлять добру ціль для протилетунської артилерії. Все одно, американські військові фахівці збентежені цільністю комуністичного протилетунського вогню і тепер переконані, що в Ляосі стаціоновано добре вишколених північно - в'єтнамських або китайських протилетунських гарматчиків. Американська розвідка ствердила вже давно, що комуністичне військо в Ляосі розпоряджає 30-каліборовими автоматичними гарматками та 37-міліметровою протилетунською, радаром керованою, гарматою. Наказ американським літакам стріляти до комуністичних цілей втягає американців глибше у війну в Ляосі. Це стало логічним наслідком відновлення комуністами наступу, що його вони розпочали 27 травня ц. р., виступивши збройно проти невтрально-державного війська в так званій Долині Жарр, і викинувши його з його позицій. Згадані американські літаки збито за 125 миль на північний схід від столиці Ляосу Вієнціяну. Американські чинники признають, що продовжування отих військових летів це тепер для Америки річ престижу, дармащо Америка не хоче війни в Ляосі і не хоче активно туди втручатися своєю збройною силою та прагне внести туди заспокоєння дипломатичним шляхом. Однак виявляється, що комуністи, рахуючи саме на ту нехіть і нерішучість Америки й інших членів Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО), рішені зайняти якнайбільше ляоської території, довести до упадку невтральний і ніби-то коаліційний уряд Суванни Фуми та продиктувати свої умовини, які насправді видали б цілу ту країну в їхні руки. Новий наступ комуністів перекреслює рахунки прихильників дипломатичної акції і противників американської збройної інтервенції — передусім американського амбасадора при Об'єднаних Націях Адлея Стівенсона і заступника державного секретаря Аверелла Гарримана — що комуністи не будуть далі воювати. Заступник державного секретаря Джордж Болл зупинився в повороті з Парижу до ЗДА в Лондоні і конферував з керівними британськими державними мужами про погіршену ситуацію в Південній Азії.

Розвідча Аґенція не є вдоволена з книжки про висадку на Кубі

Вашинґтон. — Недавно появилася книжка про висадку на Кубі 17 квітня 1961-го року під заголовком „Свинська затока", в якій є подані такі відомості, які турбують Центральну Розвідчу Аґенцію ЗДА, бо в книжці є не тільки критика працівників цієї аґенції, але й подається в сумнів їх льояльність та подається такі відомості, які повинні бути таємницею. Автор цієї книжки Гейнс Джансон пише про те, що кубинські повстанці дістали пораду не зважати на те, що президент Кеннеді в останній хвилі вирішив припинити інвазію Куби. З урядових кол заявляється, що такої поради ніхто не міг давати кубинським повстанцям, і не давав, а кубинці могли інакше зрозуміти американські поради тому, що вони не розуміли точно англійської мови. В цій справі має появитися ще одна книжка двох авторів Дейвіда Вайса і Томсона В. Росса під заголовком „Невидимий уряд", в якій називається прізвища окремих аґентів Центральної Розвідчої Аґенції, хоч цього не вільно робити без дозволу Білого Дому або Конґресу.

Кубічека позбавили на 10 років політичних прав у Бразилії

Бразилія. — Новий революційний уряд Бразилії позбавив колишнього президента цієї країни, Жуселіна Кубічека, на 10 років політичних прав. Президент Умберто Кастельо Бранко підписав декрет про закінчення сенаторського мандату Кубічека та заборону колишньому лівому президентові голосувати, працювати в уряді чи старатися про нове обрання. Кубічек є одним з чолових представників найбільшої в Бразилії Соціял-Демократичної Партії та можливий кандидат від неї на президентські вибори, що мають відбутися у жовтні 1965 року. Рішуче рішення щодо Кубічека зроблено на рекомендацію Ради Національної Безпеки Бразилії. Його обвинувачено в толеруванні корупції, співпраці з президентом Ґулартом і з комуністами.

Митрополит Кир Амвросій Сенишин благословить на дорогу життя ґрадуанток Менор Джуніор Колеґії

Факс Чейс, Па. — ВПреосв. Митрополит Кир Амвросій Сенишин взяв участь у ґрадуаційних церемоніях та благословив ґрадуанток Менор Джуніор колеґії, яку тут взірцево ведуть наші Сестри Василіянки. Церемонія, яка відбулася в неділю, 7-го червня ц. р., включала Божественну Літурґію, яку відправив о. монс. В. Г. Лостен, академічну процесію, спів національного гимну, молитви англійською й українською мовами, що їх провели канцлер Філядельфійської Архидієцезії о. монс. Михайло Польовий та о. Олексій Кобрин, презентацію кандидаток, яку довершив о. мон. Стефан Тиханський, головний предсідник „Провидіння", ґрадуаційну орацію, яку виголосила президент Управи Студентів Елінора МекКарті, промову українською мовою, яку виголосила ґрадуантка Лідія Диміцька, головну ґрадуаційну промову, яку виголосив президент колеґії ЛеСале д-р Данило Бернійн, та роздачу дипломів, яку довершив ВПреосв. Кир Амвросій Сенишин в асисті канцлера о. монс. Польового. Відзначення за надзвичайні успіхи одержали Єлисавета Адамович, Лідія Диміцька, Рената Ризник, Катерина Мец і Марія Бучко. В урочистостях узяв участь головний предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір, який при цій нагоді передав схвалену Головним Урядом УНСоюзу на недавніх річних нарадах пожертву УНСоюзу на Менор Колеґію в сумі $500.

КПШ І УККА СПІЛЬНО ЗАКЛИКАЮТЬ ДО МАСОВОЇ УЧАСТИ У ШЕВЧЕНКІВСЬКОМУ БЕНКЕТІ

Ню Йорк. — Комітет Пам'ятника Шевченкові і Український Конґресовий Комітет проголосили спільний заклик, апелюючи до учасників відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні в суботу 27-го червня ц. р., зокрема до приявних там репрезентантів центральних і місцевих наших установ і організацій, щоб вони взяли масову участь у запляновану з цієї нагоди ювілейному бенкеті. В заклику, підписаному Головною Управою Комітету Пам'ятника Шевченкові та Українським Конґресовим Комітетом, сказано:

Комітет Пам'ятника Шевченкові і Український Конґресовий Комітет Америки апелюють до всіх наших центральних організацій, щоб вони вплинули на загал свого членства закуповувати білети для участи в запляновану бенкеті з нагоди відкриття Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Цей бенкет має особливе значення політичного порядку, бо ж на ньому буде багато високих американських достойників. Всіх їх треба вшанувати масовою участю українських громадян. Цей бенкет з такої великої нагоди мусить бути гідним та залишити по собі не тільки найкраще враження, але й історичний слід з американсько-українських відносин. Заля на 6.500 осіб мусить бути виповнена, бо ж ми від українсько-американського громадянства маємо подякувати американському урядові та американському громадянству за право будови Пам'ятника Шевченкові в столиці Америки. З уваги на те, апелюємо до всіх центральних і місцевих організацій, щоб вони вислали відповідних делеґатів до участи в бенкеті. Зголошення за білетами на бенкет слід надсилати до Краєвого Комітету Пам'ятника Шевченкові до дня 18-го червня 1964.

Новий прем'єр Індії проголосив склад свого уряду

Ню Делі.— В уряді наступника Джавагарлала Неру, Ляла Багадур Шастрі, міністром закордонних справ має стати пані Індіра Ґанді, донька Неру, вдова по адвокаті й політикові, який не був свояком славетнього Магатми Ґанді. Покищо Індіра Ґанді стала міністром пропаґанди і радіо-комунікації. Шастрі підніс число міністрів з 14-ох до 15-ох, щоб включити в свій уряд речників різних груп і напрямків Конґресової партії, віддячуючись таким чином за одностайне обрання його на прем'єра. В понеділок 7 червня закінчено церемонію похоронів Неру, якою було розсипання його попелів в „святу ріку" Ґанґесу недалеко від місця народження Неру. Три найголовніші пости — міністрів внутрішніх справ фінансів і військових справ — залишились в руках тих самих діячів, а саме Ґульзаріляла Нанда, який був тимчасовим прем'єром після смерти Неру, Т.Т.Крішнамахарі і І. Б. Чавана, два останні є рішучими прихильниками співпраці з Заходом, при чому Крішнамахарі закликає західній капітал до інвестицій в Індії, а Чаван був в ЗДА на переговорах про транспорти зброї для Індії, коли вістка про смерть Неру казала йому негайно вертатись до Індії.

В АМЕРИЦІ

● **Недавно** появилася друком книжка під заголовком „Професіонал: Линдон Б. Джансон", яку президент визнав за правильну характеристику своєї особи і закупив 900 примірників за $4.500 та зі своїм підписом вислав найвизначнішим демократичним політикам. Ці політики також підпишуться, але не на книжці тільки на чеку, на якім буде поважна сума на партійний фонд.

● **123 правники,** спеціялісти від Конституції і професори коледжів й університетів, вислали заяву до Палатної Правничої Комісії, в якій домагаються, щоб Конґрес не ухвалював поправки до Конституції, яка дозволяла б на молитву в публічних школах. Правники заявляють, що американська Конституція ґарантує свободу релігії, і тому не треба її змінювати.

● **Комісія Воррена** повідомляє, що вона вирішила ще раз переслухати вдову по Лі Гарві Освалді, який 22-го листопада 1963-го року вбив був президента Джана Ф. Кеннеді. Пані Освалд вже зізнавала на самому початку праць Комісії Воррена, тепер виявилася потреба знов її переслухати.

ЗАВТРА „СВОБОДА" НЕ ПОЯВИТЬСЯ

З технічних причин — з уваги на підготову великого, багатосторінкового спеціяльного видання „Свободи", що має появитись з датою відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні 27-го червня ц.р., завтрішнє число „Свободи" не появиться. Чергове число „Свободи" вийде з датою п'ятниці, 12-го червня.

„Вас потребує і на вас чекає наш український нарід!" — пригадує Владика Кир Йосиф Шмондюк ґрадуантам колеґії св. Василія в Стемфорді

Стемфорд, Конн. — „Вчитуйтеся в глибокі правди св. Письма, вивчайте нашу рідну українську мову, багату традицію нашого народу; наша Церква і наш Нарід тут в Америці і по всьому світу чекає на вас, він потребує молодих, ревних священиків, на вас чекає наш нарід в Рідній Краю. Не відрікайтесь свого і не йдіть служити чужим, не зрадьте того довір'я, що на вас покладає наша Церква і наш Нарід" — говорив і навчав Владика Кир Йосиф Шмондюк, Єпископ Стемфордський, молодих ґрадуантів колеґії св. Василія під час ґрадуаційних урочистостей, які відбулися тут минулої неділі, 7-го червня, передаючи їм дипломи бакалярів. Це перший випуск ґрадуантів із новозбудованої великим трудом наших Владик та великою жертвенністю громадянства нового величавого будинку колеґії св. Василія, яка випускає семінаристів з дипломами „Бечелор оф Артс" та приготовляє до дальших теологічних студій у Вашинґтоні. Ґрадуаційні церемонії почалися Божественною Літурґією, яку відправив о. ректор д-р Петро Скрінковський в сослуженні о. монс. М. Набака то о. Л. Гузара. Глибоку змістом і гарну формою проповідь про ролю священика в суспільстві виголосив о. монс. Л. Адамяк з Йонґставну, Огайо. Преосв. Кир Йосиф Шмондюк виголосив своє слово до ґрадуантів і батьків під кінець Служби Божої, після чого передав ґрадуантам їхні дипломи.

Турецький прем'єр і німецький канцлер відвідають Вашинґтон

Анкара.— Турецький прем'єр Ізмет Іноні прийняв запрошення від президента Джансона і приїде до Вашинґтону, щоб нараджуватись над такою розв'язкою проблеми Кіпру, щоб були забезпечені права тамошніх турків та щоб Туреччина не переводила в Кіпрі збройної інтервенції, яка могла б загирити Атлантійський Союз, членами якого є одночасно Туреччина, як Греція. ЗДА є проти збройної інтервенції Туреччини проти Кіпру, чи пак проти теперішнього кіпрського режиму президента Макаріоса, але й ставляться критично у відношенні до політики Макаріоса' який спроваджує кpадькома з Чехословаччини і Об'єднаної Арабської Республіки зброю, запевняє собі протекцію Сов'єтів та на власну руку зламав Лондонський договір про Кіпр і схвалену на базі того договору конституцію Кіпру, що ґарантувала права турків. Однак покищо ще не визначено дати приїзду турецького прем'єра до Вашинґтону. Скоріше, як він, приїде туди західньо-німецький канцлер Людвіґ Ергард, який конферуватиме головно про проблеми західньо-европейської єдности, участи Німеччини у різнонаціональній фльоті з атомовими ракетами та про відносини в Атлантійському Союзі.

● **У Північному В'єтнамі** перед воєнним судом судитимуть 17 китайців, що їх тамошній комуністичний режим обвинувачує, що вони є шпигунами-аґентами Вільного Китаю з Формози.

У СВІТІ

● **У столиці Шотляндії** Абердіні померли дві особи серед тамошньої теперішньої зарази тифу. В одному тому місті є у шпиталях 200 хворих, а шотляндські власті зареєстрували 300 випадків захворіння тифом. Підозрівають, що джерелом тієї зарази стали м'ясні консерви з Південної Африки.

● **Кіпрсько - грецький** президент Макаріос відкинув вимогу свого офіційного заступника, кіпрського турка д-ра Фазіля Кучува, щоб під протекторатом Об'єднаних Націй скликати засідання повного кіпрського уряду. Макаріос заявив, що це „пропаґандивна" вимога. Макаріос викинув був на власну руку з уряду всіх міністрів-турків.

● **На американській летунській базі в Еспанії** в Сараґосі, яка охоплює 4.600 акрів, нема вже ані одного американського літака - бомбовика. Кількасот вояків і цивільних втримують ту базу в порядку, але її „здеактивізовано", бо американське стратегічне плянування кладе натиск на першому місці на керовані ракети, а не на літаки. Цю базу й шляхи до неї на терені Еспанії збудовано коштом понад 2 більйони дол.

● **Папа Павло VI** відправив 3 червня ц. р. перед домовиною померлого саме рік тому Папи Івана XXIII тиху Богослужбу, після чого в соборі св. Петра Архиєрейську Богослужбу в приявності дипломатичного корпусу у Ватикані і маси народу відправив кардинал Джованні Урбані з Венеції. Папа Павло VI був приявний в червоній мантилі, яка є ознакою жалоби. Покійний Папа Іван XXIII як першого кардинала за свого урядування призначив був архиєпископа Джованні Баттісту Монтіні — нинішнього Папу. Другим з черги кардиналом з його призначення був названий вгорі Джованні Урбані.

● **В комуністичній Альбанії** її теперішній режим дістав у „виборах" в минулу середу 99.9 відс. голосів — повідомляє офіційний комунікат. На 922.921 управнених до голосування альбанців ніби тільки 8 осіб не голосували. З історії комуністичного „парляментаризму" відомо, що в деяких совєтських „республіках" статистика подавала більшу „фреквенцію" голосуючих, як узагалі було живих виборців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Республіканці на роздоріжжі

Перемога сенатора Беррі Ґолдвотера в минулотижневих правиборах у Каліфорнії, де він здобув нових 86 делеґатів на партійну конвенцію, яка 13-го липня цього року збереться у Сан Франсіско, створила реальну можливість, що Ґолдвотер дістане призначення на офіційного партійного кандидата в осінніх цьогорічних президентських виборах. За твердженням самого Ґолдвотера і його прихильників — він уже тепер розпоряджає нібито кругло 600 голосами конвенційних делеґатів, коли треба буде 655 голосів для отримання номінації. Правда, загально пресові коментатори все ще переконані, що каліфорнійська перемога Ґолдвотера не матиме практичного значення, бо республіканська конвенція не захоче призначати на кандидата до Білого Дому репрезентанта правого консервативного крила партії, і що та конвенція таки волітиме речника партійної „середини. Справа в тому, що хоч Республіканська партія безумовно розпоряджає багатьма видатними постатями, проте ні один з отих потенціяльних кандидатів не заанґажувався й не хоче анґажуватися одверто проти Ґолдвотера і не виявляє назверх власних амбіцій боротися за партійний мандат у президентських виборах.

Виявилось це відразу на з'їзді 16-ох республіканських губернаторів минулої неділі у Клівленді, напередодні конференції всіх 50-ох губернаторів країни; 32 — це демократи, які — за вийнятком губернатора Джорджа Воллеса, послідовного сеґреґаціоніста — одностайне підтримують кандидатуру Линдона Джансона. Єдиним з-посеред республіканських губернаторів, який виразно і публічно, на пресовій конференції, висловився проти кандидатури Ґолдвотера, був Джордж Ромні з Мишигену, центру американської автомобільної продукції, з масою робітництва, яке насторожено ставиться супроти Ґолдвотера за його консерватизм в ділянці соціяльного законодавства. Однак нема охочих для ведення акції „стримання Ґолдвотера" в його виборчому поході. Отож власне відсутність якогось сильного, атракційного для республіканських виборців поміркованого кандидата збільшує шанси перемоги Ґолдвотера.

Після того, як колишній президент Д. Д. Айзенгавер запросив до себе на фарму біля Ґеттисбурґу пенсилвенійського губернатора Вілліяма В. Скрентона і півтори години конферував з ним, виборчі шанси Скрентона ніби зросли. Цей останній заявив, що прийме кандидатуру, якщо більшість конвенційних делеґатів голосуватиме за неї, але сам він не вестиме кампанії у свою користь. На з'їзд губернаторів запрошено також сенатора Ґолдвотера і колишнього віце - президента Ніксона. Багато республіканських лідерів збентежені, яке властиве політичне обличчя Ґолдвотера у справах внутрішньої і закордонної політики, — скільки в його попередніх заявах було демагогії, скільки необережних висловів у ході передвиборчої гарячки, а скільки продуманої програми. Від того, чи вдасться Ґолдвотерові з'ясувати це так, щоб республіканські лідери не лякалися його кандидатури, як „катастрофи" для партії, залежить у великій мірі його успіх чи невдача на партійній конвенції. Водночас, його успіх чи невдача залежить від висліду міркувань на тему можливостей взагалі перемогти кандидатуру Джансона. Якими арґументами боротися проти Джансона, яку іншу конструктивну програму протиставити політиці Джансона?

Це все хвилюючі питання, які породжують фермент в рядах Республіканської партії.

Канада під своїм прапором

Від 1867-го року, коли Канада виступила на міжнародну арену, як окрема нація, — і досі та країна не має ні власного прапора, ані власного гимну. Британський прапор, відомий як „Юніон Джек", і англійський гимн „Боже, хорони королеву" впродовж майже ста років задовольняли Англію і самих канадійців англійського, ірляндського роду, що становили більшість населення країни. Але, як писав Т. Шевченко, „все йде, все минає" . . . В окремих районах Канади зберeглася велика національна група французів; у степових просторах Саскачевану, Манітоби — розвинулася й організувалася велика національна українська група; значну силу в етнічній мозаїці кандійського народу творять німці, поляки та інші. Тому в 1930-их роках розпочалися в канадійському парляменті розмови про більше самовизначення Канади на основі збереження мозаїки культур. Тепер, у наш час — як повідомляє „Ню Йорк Таймс" з 1-го квітня, — канадійці англійського походження стали меншістю": їх є 43%, канадійців французького роду — понад 30%, а 27% всього населення Канади становлять представники різних національних груп. У тому числі значне місце посідають добре зорганізовані українці. Канада, в протилежності до її великого південного сусіда, не стала „перетоплюючим горщиком нації", її етнічні національні сили не піддалися анґлізації, якої, до речі, у тій країні ніхто примусово не провадив. Що більше, вони з роками розвивалися, організувались та розбудовували своє середнє і навіть високе шкільництво, розвивали й розвивають свою культуру, що є частиною культури Канади.

Перед виборами теперішній прем'єр Канади, Лестер Пірсон, ураховуючи ці сили і тенденції їхнього розвитку, обіцяв, що внедовзі Канада матиме власний прапор та гимн, не виходячи з Коммонвелту. У травні в Вінніпеґу прем'єр познайомив з проєктом нового прапора 2 000 делеґатів Канадійського Леґіону. Вони виступили за збереження традиційного англійського „ред енсайку", проти нового — трьох кленових листків на білому полі, з блакитними смугами, по боках, що символізують два океани, які обмивають Канаду. Листки розташовані так, що багатьом нагадують французьку лілею. Це викликало спротив англійської меншости. Виникла урядова криза. Ясно, справа не в фіґурі і не в листках, а в іншому: чи Канада — дійсно незалежна держава і чи Канада — справді демократична держава, яка вміє шанувати більшість і меншість, представників англосаксів і слов'ян, германських і романських народів?

У Вінніпеґу недавно промовляв федеральний міністер іміґрації і громадянства п. Рене Тремблей. Він назвав Манітобу зразком „співпраці етнічної мозаїки, з якої, власне, складається канадійська нація". Навіть зрікаючись свого старого громадянства, — говорив міністер, — іміґрант не повинен позбуватися любови до свого Рідного Краю, бо це було б відреченням від рідної матері. Міністра підтримав сенатор українського роду проф. Павло Юзик, виступаючи в Торонті. Ствердивши, що українці беруть діяльну участь у житті Канади, мають право плекати українську мову, шкільництво, культуру нарівні з англійцями чи французами, сенатор підкреслив: „Тому не можна сьогодні говорити про двокультурність та двомовність Канади, якщо хочемо дальшого розвитку Канади". 30-го квітня українські студенти те саме сказали на переслуханні Королівської Комісії у Віндзорі. КУК може відіграти значну ролю у виборі канадійського прапора, що має бути віддзеркаленням мозаїки народів і справжньої незалежности тієї великої держави.

„Я ВІДЧУЛА ЗНЕВАГУ..."

Поетеса й учителька Тетяна Шевчук зі Спокейну, Вашинґтон, цими днями вернулася з України, куди їздила з групою американських і канадійських лікарів. Про свої враження виголосила вона доповідь в УВАН, в суботу 30 травня ц. р. у Вінніпеґу.

Вже від юних літ мріяла я про те, щоб побачити Україну, — каже пані Тетяна, — Мрія моя сповнилася цього року в другій половині травня. З групою американських і канадійських лікарів я виїхала на Рідні Землі моїх батьків. Дещо з моїх вражень хочу вам розказати. Виїхавши з Відня, поблизу кордону Мадярщини, я відразу побачила різницю і зрозуміла, що це значить „залізна заслона". Сторожа, поліція, гончі собаки, вартові башти . . . Мене огорнув страх . . . На літаку контролювали нас понад одну годину.

В Одесі ми зупинилися на обід. Місто дуже гарне. Провідниця з „Інтуриста" (жидівка) сказала мені: „Тут живуть українці, і їхня мова дуже співуча". Друга інтуристка (московка) сказала: „Я ненавиджу українську мову". Це була перша глибока зневага для мене й мого народу.

В Москві примістили нас у прекрасному, величному готелі „Україна". „Україна" — це тільки назва, бо там ні словечка не чула я по-українськи. Цьому я й не дивувалася, бо ж це столиця Росії. Я мріяла про Київ, столицю України.

За кілька днів ми прибули до Києва. Наш Золотоверхий справді чудовий, а Дніпро-Славута чарівний. Це найкраще місто у світі. Інтуристка в англійській мові ось так нам говорила про Київ: „Це четверте з найбільших міст Росії. В 988 році русский князь Володимир тут охристив русский народ у ріці Дніпрі. Тут живе русский, єврейський і український народ . . ."

Я відчула другу глибоку зневагу для себе й для свого, українського народу. Інтуристка ні словом не згадала що Київ це столиця УССР. Нас запровадили до готелю „Москва". Будівля гарна, але всередині брудно. В цьому готелі я теж не почула ні словечка по-українськи, вся обслуга говорила тільки по-російськи.

ДАРЕМНІ РОЗШУКИ

Українську мову пішла я шукати по вулицях Києва. Ходила день і не почула ні словечка по-українськи. Я заплакала, як мала дитина. Зайшла до крамниці українського мистецтва. Багато було там вишивок і різьби. Дівчата-продавчиці були гарно вбрані в українські строї. З радістю я привіталася з ними по-українськи, але вони відповіли мені по-російськи. Я приступила до другої і третьої дівчини, але всі вони говорили тільки по-російськи. З люттю і з плачем я на них накинулася: „Я приїхала з далекої Америки, щоб почути українську мову, а ви в українській крамниці не вмієте ні слова по-українськи!" . . . Одна мені сказала: „Тут все русский народ". Це знову була для мене глибока зневага. Моє схвильовання завважив один старший віком чоловік. Приступив до мене й почав чистою українською мовою мене потішати. Я його просила, щоб провів мене по місті й показав мені важливіші місця. Ми заприязнились. Він за фахом інженер. Деякі цікаві речі я довідалася від нього. „Москва нас пограбувала, — сказав він, — залишила тільки ім'я. Парлямент України, столиця України — це тільки ім'я, всім верховодить тут Москва. Українською мовою пишуть тільки поети і говорять актори на сцені. Москва все русифікує. Иде до ще гіршого. Тепер гірше, ніж було за царату, бо тепер нищать нашу душу". Говорив він це дуже обережно, оглядаючись на всі сторони. „Ви в Америці чи в Канаді, — казав він далі, — повинні нам допомагати". — „В який спосіб?" — „Дипломатично, домагайтеся від Москви більше прав для нас. Живіть самі в єдності, розвивайте українську культуру, будуйте пам'ятники Шевченкові, пишіть книжки про Україну. Уважайте що пишете в листах тут до нас. Листи цензурують, пишіть радше листівки".

У четвер 21-го травня ввечері я була в Соборі св. Володимира. Побачила там багато людей, здебільша жінок. Ішла Вечірня Богослужба, всі гаряче молилися. Видно, що ворог ще не потрапив вирвати Бога з сердець українського народу.

На моє велике прохання за дозволом з Москви, поїхала я з інтуристкою - московкою до Канева на могилу Шевченка. Красвидом я була захоплена. А висока могила нашого безсмертного Тараса справила на мене до глибин душі потрясаюче враження. На пам'ятку я зірвала кілька квіточок з могили і поклала в книжку. Не мала я нагоди на приватні розмови, бо інтуристка ходила за мною як тінь.

АЖ ТРИЧІ НА ДЕНЬ . . .

Наступного дня до готелю прийшло два репортери і сказали, що хочуть мати зі мною інтерв'ю для радіо. Я згодилася. Ми говорили по-англійськи. Перше питання було: „Чого ви їздили до Канева?" Я сказала, що я українка і хотіла побачити могилу Шевченка. Питалися мене, що мені в Києві сподобалося? Я відповіла, що мені тільки природа сподобалася, але не сподобалося мені те, що я не чула української мови ані на вулиці, ані в трамваї, ані в крамницях. Також не чула української мови по радіо. Цей репортер відразу мене „виправив": „Це неправда, бо ми в Києві маємо три рази денно українські радіоавдиції" Я їм сказала: „Чи вам не соромно, що в столиці України ви маєте тільки три рази денно українські радіопрограми, а решту часу тільки російські. І це має бути „самостійна Українська Республіка?". Він чемно усміхнувся і більше не ставив мені питань.

Молодий канадійський аташе в Москві сказав мені: „Я знаю, що ви українка і їздили до Києва шукати вільної України. Немає вільної України, українські є тільки написи на будинках, а всюди влада московська".

Пані Тетяна оповідала нам свої враження дві години. Оповідала й плакала. Плакала з великого жалю і з розчарування. Вона уявляла собі Україну не такою, якою побачила. Український нарід живе в нужді, страху і в тяжкій неволі. Москва Україну пограбувала" Наш обов'язок сказала на закінчення пані Тетяна, — розкривати перед світом правду про реальну, сучасну Україну".

(„Поступ" — Вінніпеґ 7-го червня 1964-го ркоу).

Роман С. Голіят

Москва інформує по-своєму

Англомовна публікація "The World of Learning" за 1963-64 рік, що виходить у Лондоні неперіодично, інформує про всі високошкільні і наукові інституції світу. Переглядаючи цю грубу книгу (1424 сторінки), читач може знайти в ній повні списки професорського складу американських, чеських, польських, німецьких та інших університетів. Україну, Білорусь і балтійські країни включено в цій публікації до СССР. Для Совєтського Союзу приділено сторінки від 1008 до 1944.

На ст. 1008 знаходимо повний спис членів Академії Наук СССР, яку засновано 1725 року. Переходимо до Київської Академії. Тут знаходимо лише такі дані: постала 1919-го року, має 84 члени, 118 членів - кореспондентів, президент А. В .Палладін. Це саме з Державним Університетом ім. Шевченка в Києві: засновано 1834-го року, ректор — І. Т. Швець; 11 000 студентів, 80 професорів, біля 600 інших педагогічних працівників, бібліотека має 500-000 томів; про цей університет ще подано, що має він 11 факультетів: механічний і математичний, географії, фізики, радіофізики, хемії, історії і філософії, журналістики, біології, філології, геології, економіки і права.

На ст. 1928 читаємо про Державний університет ім. І. Франка у Львові, заснований 1661-го року. Тут також немає списку професорського складу, тільки сказано, що університетська бібліотека нараховує 800 000 томів, має 8 000 студентів на таких факультетах: фізики, математики й механіки, геології, лінгвістики, історії, чужоземних мов, права і спеціяльному відділі фреско - малювання.

В подібний спосіб згадано всі інші високі школи України, включно з архівами, музеями та бібліотеками.

Натомість на ст. 1030-ій знаходимо повний список професури університету ім. Патриція Люмумби — „Університету Дружби Народів", який створено в Москві 1960 року. В тому університеті вчиться 2 600 студентів із 80-ти країн, викладає 510 професорів, але ні одного африканського прізвища серед тих професорів не видно. Цей університет створено для пропагандивних цілей, для підривної роботи в новопосталих країнах Африки.

Наводимо тут цей „люмумбівський" університет, щоб показати, як москалі трактують українців навіть в суто інформативній публікаці. Де мають нагоду, вони спихають українську проблему на останнє місце, стараються звести все під один совєтський знаменник.

Коли автор цих рядків звернувся до головного редактора "The World of Learning" із запитом, чому немає в цій публікації списків професорів українських університетів, які мають далеко довшу історію, як університет ім. Люмумби, то відповідь була така: „Ми використали все те, що отримали на наше прохання".

Висновок із цього може бути такий: або наші університети мають абсолютно переважаючий відсоток москалів, або українські університетські чинники не можуть нічого робити без апробати Москви.

Д-р Ростислав Сочинський

ПЕРЕД П'ЯТИМ НАУКОВИМ З'ЇЗДОМ УЛТПА

Два роки тому ред. В. Несторович, як безсторонній обсерватор - представник українського громадянства, підсумовуючи свої думки і спостереження про Четвертий Науковий З'їзд Українських Лікарів, що відбувся у травні 1962-го року в Дітройті, писав на сторінках „Свободи":

„З'їзд продемонстрував не тільки професійну й організаційну зрілість українських лікарів Північної Америки, але також виявив тенденцію знайти компроміс поміж їх трудною професією та громадським спрямуванням і національною обов'язковістю. Це все в доброму розумінні, що не лише академічний ступінь, але й громадська постава забезпечує нашим лікарям місце на елітарних вершинах української національної піраміди. Очевидно, виявлену на З'їзді поставу треба привітати, бо вона настроює оптимістично у теперішньому стані зростаючого розрідження патріотичної атмосфери та загрози втратити наші елітарні верхи скорше, як суспільні низи".

Вертаючись пам'яттю до чотирьох З'їздів Українського Лікарського Т-ва Північної Америки, які відбулись у минулому, і стараючись їх об'єктивно оцінити, треба ствердити, що кожний з них був великим успіхом даного часу, мав свої особливі додатні прикмети і кожний черговий перевищував попередній своєю важливістю, враженнями на учасників і обсерваторів, своїм змістом, організованістю, програмою, численністю тощо.

Фундаменти в основу дальших З'їздів поклав Перший науковий З'їзд у Клівленді (1956 р.), який своєю першою появою на американському континенті записався в історію українського лікарського життя, як особлива подія. У порівнянні з тодішнім членством УЛТПА цей З'їзд мав відносно велике число учасників.

Другий Науковий З'їзд в Шикаґо (1958) виявив поступ під оглядом організації, підготови, переведення і числа учасників. Важливою подією на цьому терені було видання однодніка „Лікарський Альманах" під редакцією д-ра Т. Лапичака.

Третій Науковий З'їзд Українських Лікарів в Торонті (1960) був символом закінчення першого десятиліття інування УЛТПА і мав велике значення для скріплення об'єднання українських лікарів і дентистів ЗДА і Канади, що допомогло створити спільну тривку організацію, сьогоднішнє УЛТПА. Цей З'їзд мав ще більший успіх під оглядом числа учасників, членів Т-ва і громадян гостей, різноманітністю й змістом доповідей, товариського зближення й відгуку в англомовній та українській пресі. Вперше взяли участь у З'їзді українські фармацевти.

Четвертий Науковий З'їзд у Дітройті (1962) був чи не найкращий серед усіх досі відбутих. У ньому взяло участь найбільше число лікарів (біля 200, себто більше, як $\frac{1}{3}$ всього членства УЛТПА), зорганізованих студентів медицини, прелеґентів і місцевого громадянства. Вже кілька місяців наперед біля 30 американських медичних журналів періодично повідомляли про З'їзд, а після З'їзду появилось багато прихильних статтей у місцевій американській і загальноукраїнській пресі. Цікавими, незаперечно корисними й успішними інноваціями З'їзду були: популярно - медична сесія для ширшого загалу, окрема розвагова програма для дружин і дітей учасників, певні цікаві точки під час бенкету й балю. Важливим був також випуск передз'їздової одноднівки. Цей З'їзд відзначався не тільки імпозантністю, розмахом, але й точністю переведення всіх точок програми.

П'ятий Науковий З'їзд Українських Лікарів Америки й Канади відбудеться в днях 20-21 червня ц. р. в готелі „Комодор" у Ню Йорку. Цей З'їзд організують спільними зусиллями Головна Управа УЛТПА на чолі з д-ром М. Зарицьким і Управа Метрополітального Нюйоркського Відділу Товариства, очолювана д-ром Б. Шебунчаком.

Організатори старались використати досвід своїх попередників і доклали всіх старань, щоб цей З'їзд переверши усі попередні.

В науковій частині, що відбудеться першого дня З'їзду (субота 20 червня), візьме участь 27 прелеґентів і дискутантів. Більшість з них — це науковці-дослідники, професори медичних шкіл і спеціялісти в різних ділянках медицини (д-ри: І. Базилевич, О. Берест, Б. Васильків, Б. Волянський, К. Гайдученко, Е. Грабарчук, Ю. Гной, П. Джуль, Л. Дмоховський, І. Кіндрат, І. Кравчук, Б. Криницький, Т. Крупа, Р. Осінчук, С. Парфанович, В. Петрин, В. Плющ, К Рогозинський, О. Сохан, Т. Терлецька-Антонович, А Тершаковець, В Тищенко, В Трухлий, Ю. Трухлий, Б. Филипчак, І. Чолган, М. Ярославська). Функції наукового координатора виконуватиме д-р Ю. Трухлий, пресового референта — д-р І. Чолган.

Господар З'їзду — Управа Відділу УЛТПА Метрополії Ню Йорк влаштовує спільну вечерю - бенкет і баль для учасників з'їзду, місцевого громадянства й молоді в суботу ввечері. Другого дня З'їзду (неділя 21 червня) після Богослужень в українських церква передбачено спільні відвідини Світової Виставки. Інформаційну зустріч при каві з відповідною лекцією про виставку влаштовує для родин учасників попереднього дня зранку (субота) Секція Дружин Лікарів при УЛТПА, очолювана панею О. Терлецькою.

Напередодні З'їзду, в п'ятницю увечері (19 червня), в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку УЛТПА проводить інформативну сесію для громадянства, під час якої доповіді на популярно - ме-

Закінчення на стор. 3-ій

Сен. Павло Юзик

Канада — двокультурна чи багатокультурна країна?

(II)

Українські народні танки, барвисті народні строї, хори, вишивки, різьба здобули собі велике признання від провідників і монархів на місцевих і всеукраїнських святах вже від часу відзначення діямантового ювілею Канади 1927 року. Українську мову й літературу викладають в університетах Саскачевану, Манітоби, Алберти, Торонта, Монтреалу і Оттави, а як предмет до вибору — в середніх школах Саскачевану, Алберти й Манітоби. Загальна культурна діяльність українців ведеться під проводом Канадійського Українського Комітету, з осідком у Вінніпеґу. Цей комітет координує працю 27 домініяльних організацій, за вийнятком групи комуністичних товариств. На останній сесії парляменту КУК спонзорував законопроєкт, який затверджено в обидвох палатах, про створення Фундації ім. Тараса Шевченка для плекання української культури в Канаді.

Вклад і місце третього елементу етнічних груп мало відомі широкому загалові і провідникам нашої країни. Лише в Манітобі пороблено заходи для об'єктивного досліджения визначних груп цієї провінції. Манітобський уряд субсидіює ці досліди через Манітобське Історичне Товариство вже від 1946 р. Вже появилися праці про менонітів, українців, ісляндців, поляків, жидів, первісних французів і гутеритів. Нам бракує автентичних студій про ці групи на загальноканадській базі. Тож треба негайно вжити заходів для заповнення цих білих плям в історії Канади, тим більше, що стоїмо ми на порозі святкування 100-річчя Канади. Канадійська Рада повинна приділити фінансову допомогу й почати негайно досліди під проводом визначних істориків.

Критичне становище до Комісії

У світлі вище наведеного ви зрозумієте, чому я критично ставлюся до Королівської комісії в справі двокультуризму й двомовности. Поперше, сама назва неправильна. У дійсності Канада ніколи не була двокультурною, бо індіяни та ескімоси існували біля нас упродовж всієї нашої історії, а з приходом інших етнічних груп, які творять майже третину нашого населення, Канада стала багатокультурною країною. Далі, пропаґування, що Канада є двокультурною, виключає всі небритійські й не французькі групи, що може тільки привести до роз'єднання. Що нам потрібно, це твердої основи для нашої національности, яка з'єднала б усі елементи нашого населення.

У тронній промові читаємо: „Наша нація черпає характер і силу з різних культур народів, які прибули з різних країн, щоб створити Канаду, яка є сьогодні нашою. Більшу Канаду, на яку дозволять наші сили, ми збудуємо не на однорідності, а на продовжуванні різнорідности".

Визнання багатокультурного характеру нашої людности стало унікальним принципом єдности, побудованої на продовжуваній різнорідності, яку князь Филип на Конференції Студій Коммонвелту в Ванкувері минулого року назвав канадійським характером. Це є також принцип конференції, який спершу застосовано в політичній сфері, а тепер поширено й на культурну сферу Канади. Щоб осягнути цілість, канадійські провідники почали вживати таких чуттєвих символічних висловів, як „краса мозаїки", „квітник", „веселка", „симфонічна оркестра" і „хор". Всі вони означають гармонійну різнорідність.

Кілька суґестій

Для розвитку багатонаціональної канадійської нації тверду основу створив наш Уряд після другої світової війни. Закон про канадійське громадянство з 1947 р. признає рівність для всіх громадян, а закон про права з 1961 р. визначає специфічні права всіх громадян і осуджує дискримінацію. Департамент Громадянства і Іміґрації прекрасно вив'язується з своїх обов'язків, достосовуючи іміґрантів до канадійського способу життя та пропаґуючи прикмети доброго канадійського громадянина через конференції, видання, рекляму і т. п. Суть канадіянізму найкраще описав суддя громадянського суду в своїй промові, надаючи громадянство новому іміґрантові:

„Наша країна збагатилася вірністю й посвятою багатьох людей, які прибули сюди з різних країн і з різними традиціями. Кожному з них ця країна дала можливість жити, рости й брати участь у спільному багатстві. Від кожного з них Канада прийняла в подарунок різні культури й створила з них тривку спадщину. Від моря до моря ця багата спадщина є так само вашою, як і моєю, бо ми всі є канадійцями".

Інші урядові установи, громадські інституції, школи дуже повільно йдуть слідами Департаменту Громадянства. Шкільні підручники повинні представляти вклад усіх елементів у розвиток Канади, щоб у такий спосіб проломити бар'єр упередження і плекати вияви позитивного громадянства. Рівноправність у громадянстві повинна означати, що при призначуванні високих урядовців слід брати до уваги також третій елемент, як це почали робити в практиці. Канадійська Радіова Корпорація повинна в ділянці телевізії й радіо плекати гармонію і єдність всіх секторів нашої многокультурної суспільности, повинна надавати реґулярні програми музики, пісні, танку, драми, народного мистецтва й літератури етнічних груп. Багатокультурний образ Канади повинен бути поширений по цілому світі; виставки в канадійських амбасадах, консулятах і представництвах мають ілюструвати культурний вклад груп третього елементу. Наприклад, мені здається, що коли б індіянин з високою освітою став членом канадійської дипломатичної місії, престиж Канади у світі зріс би незмірно. Це — лише суґестії.

Майбутність і велич Канади залежатиме не так від експлуатації її природних багатств, як від належного розвитку людських ресурсів, а ми і одне і друге знаходимо в різному вигляді. Якщо нам вдасться, — а ми є на добрій дорозі до успіху, — виплекати зразок єдности серед зростаючої різнорідности, через застосування принципів конфедерації і компромісу, ми станемо прикладом для інших держав світу, які зустрічаються з подібними проблемами населення і культури. Це буде вклад Канади для добра цілого світу. Я насмілююся піти далі. У Канаді ми маємо світ у мініятюрі. Світовий мир можна осягнути, якщо принцип єдности серед продовжуваної різнорідности, компромісу і признання свободи та гідности, як для одиниці так і для народів буде сумлінно застосований.

Тому перед святкуванням сторіччя конфедерації Канади віддаймо честь пам'яті батьків - засновників нашої країни. Бронзова таблиця у Федеральній Залі в будинку парляменту в Шарлотентавні, Прінс Едвард Айленді, найкраще характеризує їхнє безсмертне діло такими словами:

За вказівками Провидіння
Вони створили краще, ніж самі знали.

Докладімо всіх зусиль, щоб майбутні покоління оцінювали наших теперішніх провідників у такому самому світлі.

(Кінець)

Нюйоркська Союзова Округа вручить медалю о. Грушки заслуженим організаторам на товариській вечірці 20 червня 1964

Рухливий комітет союзових відділів нюйоркської метропольітальної округи турбується не лише постійним ростом своїх членів - відділів, але й не занедбує плекати товариське життя, зближує союзовців до себе, та цементує їх успіх у справжню зіграну союзову родину.

Розуміючи добре вагу та вплив товариського життя на розвиток відділів, не пропускає окружний комітет ні одної нагоди, щоб товариські зв'язки поміж своїми відділами оживити, піддержати, закріпити.

Такою нагодою послужило відзначення найактивніших, заслужених членів і організаторів УНС на терені великого Ню Йорку медалею о. Грушки. Управа окружного комітету постановила вручити їм ці відзначення в сердечній товариській атмосфері. З тією метою запляновано товариську зустріч, яка відбудеться в суботу 20-го червня цього року вечором в домівці „Дністра", 361-го Відділу УНС при Евню „А" в Ню Йорку.

Для переведення в діло цієї постанови створено окремий діловий комітет під проводом голови Окружного Комітету адвоката Івана Флиса. Цей комітет розробив уже подрібний плян імпрези і треба сподіватися, що він буде переведений успішно так з користю для союзової громади, як теж і на загальне вдоволення всіх учасників.

До участи запрошено всіх членів Головного Уряду УН-Союзу. Не маємо найменшого сумніву, що 20-го червня, в просторій, спеціяльно прибраній домівці „Дністра" зможемо повітати не лише наших „орденоносців" з їх дружинами, але й голів і секретарів згл. й інших членів управ всіх союзових відділів округи як також і численних рядових членів.

Для справного переведення цієї зустрічі необхідно наперед знати приблизну кількість учасників. Длятого комітет взиває всіх бажаючих взяти участь зголошуватися у своїх секретарів або прямо на адресу п. адвоката Флиса (98 Друга Евню в Ню Йорку, тел. AL 4-2260) найдалі до 15-го червня ц. р.

Вигідна пора і низька ціна вступу напевно заохотить наших членів явитися на цій імпрезі, щоб в милому товаристві, в дружній, родинній атмосфері провести декілька годин, розважитися та набрати сил і охоти до дальшої праці.

І. Василишин

● Віденська поліція припинила слідство щодо злочинної дії, якої допустився 52-літній Карльс Зільбербавер, який 20 років тому арештував був в Амстердамі молоду жидівську дівчину Анну Франк, яка вславилась, коли знайдено її писаний в хаті і кацеті щоденник.

Перед П'ятим Науковиз З'їздом УЛТПА

Закінчення зі стор. 2-ої

дичні теми виголосять: д-ри М. Грушкевич (Огайо), І. Кизик (Конн.) і Б. Цимбалістий (Н. Дж.). Вступ на сесію — вільний. Після доповідей дискусія і відповіді на запити.

З нагоди З'їзду Управа Відділу УЛТПА Метрополії Ню Йорк видає к. 60-сторінкову ілюстровану однодніввку з 10-ма статтями і спомииами різних авторів.

Як бачимо, програма З'їзду багата, жива й цікава. Взявши під увагу те, що цьогорічний Науковий Лікарський З'їзд відбувається вперше в Ню Йорку, в місті найширших культурних й розвагових можливостей, віримо, що в ньому візьме участь ще більше, як досі, число наших лікарів, лікарів - стоматологів і фармацевтів та їх родин не тільки з усіх закутин ЗДА й Канади, але й з-поза океану.

Сподіваємось, що українське громадянство Метрополії Ню Йорк своєю численною участю в товариських частинах З'їзду задемонструє свою прихильність і щиросердечну гостинність лікарському світові, як це зробили громади Клівленду, Шикаґа, Торонта і Дітройту в минулих роках. Успіх П'ятого Наукового Лікарського З'їзду буде дальшим кроком вперед не тільки Українського Лікарського Товариства Північної Америки, але й усього українського суспільства.

Українська хроніка

● **Бенкет і Градуаційний Баль** випускників середніх шкіл відбудеться з ініціятиви Окружної Ради СУА, УСГромади в Ню Йорку, при співучасті Окружної Ради СУА в Нюарку, — в залі школи св. Юра: 215 Схід, 6-та вулиця. Початок о год. 6.30 вечора; вступ — 5 дол., стрій вечірній.

● **На Оселі ім. Ольжича в Лігайтоні, Па.**, 30 і 31 травня відбулося традиційне пластове Свято Весни — на честь патрона українського Пласту св. Юрія Переможця. У ньому взяли участь, як повідомляє щоденник „Америка", 322 пластунів і пластунок в одностроях. Організатором свята була філядельфійська Станиця, що нараховує 500 членів. У програму Свята Весни входили марші, пластові вправи, забави, гри та дві ватри. Всі учасники були на Богослуженнях. Свято відбувалося під проводом інж. Юрія Богачевського.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

Відкладають четвертий рік...

У 1950-му році біля села Шебелинки на Харківщині геологи відкрили великі родовища природного газу, соли тощо. Плянування коштувало понад 200 000 карбованців. „Чому й досі не споруджено підприємства?... Відповідь одна: через паперову тяганину, яку завели поміж собою працівники Держпляну, Харківського раднаргоспу і Державного комітету по хемії". (Журнал „Україна" ч. 15, з квітня).

Кілька грамів мікроелементів

В Україні закінчили сіяти кукурудзу. „Молодь України" з 31-го травня подає, що на великих масивах вперше посіяно кукурудзу „насінням, обробленим солями манґану, цинку, міді... Кілька грамів мікроелементів дадуть — обіцяє газета, — приріст урожаю зерна до 5 центнерів з гектара". Цього року Москва визначила Україні плян: виростити 800 000 000 пудів кукурудзяного зерна і не менш як 70 000 000 тонн силосу.

До українського громадянства у вільному світі

РОЗБУДОВУЙМО МОНУМЕНТ СИМОНОВІ ПЕТЛЮРІ — БІБЛІОТЕКУ ЙОГО ІМЕНИ В ПАРИЖІ!

Українська Біліотека-Музей імени Симона Петлюри в Парижі (Франція) утворилась за заповітом Головного Отамана Військ УНР св. п. Симона Петлюри, який вважав конче необхідним утворення Української Бібліотеки в культурному центрі світової столиці — Парижі, для інформування, притягнення симпатій і приязні до України чужинців цілого світу, яка б була амбасадою української національної культури на чужині.

Передчасна трагічна смерть св. п. С. Петлюри не дала змоги здійснити цей замір за його життя.

Ближчі співробітники С. Петлюри, щоб здійснити його заповіт і вшанувати пам'ять вождя українського народу, приступили до організації Всеукраїнської Національної Бібліотеки - Музею в Парижі, як гідний монумент Симонові Петлюрі.

З цією метою Рада Бібліотеки звернулася до всього українського громадянства у вільному світі про матеріяльну допомогу і присилку всяких матеріялів. Відгук громадянства був настільки позитивний, що до другої світової війни Бібліотека мала вже понад 20,000 томів книжок у різних мовах, цінний Музей, в якому були зібрані особисті речі Головного Отамана, все умеблювання кімнати, в якій він жив перед смертю, зібрано багато матеріялів української визвольної боротьби і матеріяли про українську еміґрацію. Наявність багатого матеріялу при Бібліотеці - Музеї про Україну і її визвольні змагання масово притягали відвідувачів — не тільки українців, а й чужинців.

Рада Бібліотеки не тільки здійснює заповіт С. Петлюри, а й зберігає культ і поширює його ідеї серед українського громадянства і чужинців.

Щоб мати засоби на утримання й розвиток Бібліотеки-Музею, Рада Бібліотеки в 1929 році встановила, що місяць травень — річниця трагічної смерти св. п. Симона Петлюри — є місяцем збірок пожертв на Бібліотеку - Музей. В цьому місяці кожний свідомий українець на академіях чи сходинах, кожна українська організація, інституція, установа чи українське підприємство повинні виділити спроможну суму на Бібліотеку - Музей ім. С. Петлюри в Парижі і цим вшанувати його пам'ять і виконати свій національний обов'язок.

Бібліотека - Музей потребує постійних матеріяльних засобів.

Всі надіслані пожертви й видатки контролюються Контрольною Комісією при Бібліотеці, ні один гріш Радою Б-ки чи її Уповноваженими не витрачається марно.

Члени Ради і всі Уповноважені Б-ки в країнах вільного світу за свою працю для розбудови Б-ки не одержують ніякої платні, а працюють добровільно на користь всеукраїнської загальнонаціональної справи.

Від імени Бібліотеки-Музею звертаюся до всіх українських організацій, партійних угруповань, лікарських і інженерських товариств, комерційних підприємств, кредитових інституцій, українського духовенства обох віроісповідань і до всього українського громадянства з проханням зложити свої пожертви по спроможності на Бібліотеку - Музей ім. С. Петлюри в Парижі.

Пожертви надсилати на адреси:

1. Українсської Бібліотеки ім. Симона Петлюри в Парижі
Bibliotheque Ukrainienne Simon Petlura — 24, rue de la Glaciere, Paris 13, France.

2. Банкове конто ч. 3533 Укр. Бібліотеки ім. С. Петлюри в ЗДА
Selfreliance Federal Credit Union, 11838 Jos. Campau, Detroit 12, Mich.

3. На адреси Уповноважених Бібліотеки та складати пожертви на збіркові листи Бібліотеки, з якими до Вас будуть звертатися її Уповноважені.

Від імени Бібліотеки-Музею звертаюся з проханням до всіх українських видавництв, авторів і всього українського громадянства надсилати свої видання, книжки і різні матеріяли до Бібліотеки, або на адресу Головного Уповноваженного Бібліотеки в ЗДА:

Pawlo Czepik, 11415 Pinehurst, Detroit 4, Mich.

Усім ласкавим жертводавцям наперед висловлюю щиру подяку.

Головний Уповноважений в ЗДА Української Бібліотеки-Музею Симона Петлюри в Парижі — д-р П. Чепік.

ВІСТІ З КПШ

РЕКОМЕНДАЦІЇ ГРОМАДАМ НА 26 — 28 ЧЕРВНЯ У ВАШИНҐТОНІ

В Обіжнику ч. 54, підписаному екзекутивним директором КПШ п. Йосипом Лисогором і головним секретарем КПШ д-ром Ярославом Падохом, рекомендується всім українським Громадам, які братимуть участь у відкритті Пам'ятника Шевченкові:

1. Прибути до Вашинґтону з місцевою Комісією Порядкової Служби;

2. Кожна Громада чи Група повинні мати з собою прапори — американський та український; шкільні діти зробили б у поході гарне враження, коли б мали такі ж малі прапорці;

3. Учасники в українських національних строях, жінки і мужчини, будуть маршувати в окремій колоні на чолі походу. Побажано якнайбільше учасників у тій першій колоні;

4. Кожна Громада чи Група, що має змогу, повинні взяти з собою власні оркестри — вони вестимуть свою Громаду в поході;

5. Не забувати, що парада й інші врочистості у Вашинґтоні будуть фільмуватись для документального кольорового і звукового фільму про цю подію (фільм буде українською, а також в іншій копії — англійською мовами). Тим більше необхідні у всьому дисципліна і зразковий лад під час Шевченківських святкувань у столиці ЗДАмерики.

Пресбюро КПШ

До всіх Місцевих КПШ і Відділів УККА.

Централя КПШ у Ню Йорку оцим звертається із закликом до всіх Місцевих КПШ та Відділів УККА вже тепер присилати всі документи, пов'язані з побудовою чи відкриттям Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Все, що надасться для Архіву чи Музею, має бути зібране в Централі КПШ для відповідного використання й документації.

Пресбюро КПШ

Важливе повідомлення для учасників відкриття пам'ятника Шевченкові з Ню Йорку й околиці

У зв'язку з виїздом на врочистість відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні, що відбудеться 27-го червня, подаємо для загального відома громадянства наступне:

1) З уваги на те, що точне число автобусів, які виїдуть з Ню Йорку до Вашинґтону, мусить бути подане дотичній компанії не пізніше 15-го ц. м., зголошення на автобуси приймається тільки до неділі, **14-го червня включно.** Хто бажає їхати автобусом, повинен до **цього реченця зарееструватися та купити квиток (білет) на автобус. Назначений реченець є остаточний і не може бути продовжений.** Установи і крамниці, що приймають такі зголошення та продають квитки, були проголошені кількакратно в пресі та окремими летючками.

2) Квитки на імпрези, які проходитимуть у Вашинґтоні у зв'язку з відкриттям пам'ятника, а зокрема: бенкет, фестиваль молоді та обидва концерти, можна вже придбати в крамницях: **АРКА**, ЕКО, СУРМА та „ГОВЕРЛЯ".

Комітет Пам'ятника Шевченкові на. м Ню Йорк

Концерт шкільних дітей в Південному Бруклині, Н. Й.

24-го травня відбувся Концерт в честь Божої Матері і наших Мамів в парохіяльній залі церкви св. Николая в Південному Бруклині, що його влаштувала Українська Парохіяльна Школа. Молебен відправив Впр. о. декан Володимир Андрушків. Після відправи відбувся Концерт шкільних дітей. Діти співали на честь Божої Матері і вшанували також своїх рідних мамів. Степан Гусяк грав на фортепіяні. Милою несподіванкою був виступ пластунів 27-го куреня УСТ „Хмельниченки". Володимир Дяченко, Василь Лапічак, Роман Пиріг, Ярослав Удич, Зенон Ушак, при звуках гітар відспівали дві пісні.

На залі можна було оглянути зразки українського мистецтва. Експонати зібрано між батьками шкільних дітей. Були вишивки, що їх виконали учениці парохіяльної школи за вказівками п-і О. Мурбан.

Після Концерту відбулась діточа забава, якою зайнявся Батьківський Комітет, що його очолює п. Ярослава Трембіцька.

Зиновія Пиріг

● **В Сайґоні**, столиці Південного В'єтнаму, почався судовий процес проти 35-річного майора Данґа Сі, який в травні 1963 року дав наказ відділові війська стріляти в місті Гуе до демонструючих буддистів, при чому згинуло 9 осіб. Якщо засудять того майора - католика, то проти теперішнього режиму генерала Нґуєна Хана і проти американської амбасади будуть всі в'єтнамські католики, а якщо його звільнять, то насторожаться вороже всі буддисти. Тому всі пильно стежать за ходом того процесу.

● **В Південному В'єтнамі** згинув американський капітан і був важко поранений другий військовик, коли їхній „джіп" зударився на шляху з автобусом. Майже одночасно згинули ще два інші американські військовики в летунській катастрофі, коли знову відлетів „хвіст" гелікоптера. Кореспондент Джім Лукас твердить, що після того почали перевіряти всі гелікоптери і ствердили, що після деякого числа летів тріскають „хвости", що й спричиняє катастрофу. Всі гелікоптери, в яких стверджуються щілини в їхніх „хвостах", передається тепер негайно до ґрунтовного ремонту.

Розшуки

Пошукую односельчан
Чигорка Фанасія Сергійовича
і
Діхтярь Фанасія Васильовича
Anna Serbu
2535 W. Superior Street
Chicago 12, Ill.

ТАРЗАН, ч. 5250. Біла люди на в пастці!

Коли тубільці відійшли, Тарзан оглянув їхній скарб. Там був дійсний великий склад слонової кости... Невисказане багатство!

Але він не мав багато часу на роздумування про ці скарби!

Бо він почув крик мародерствуючої пантери... і важкий віддих білої людини в пастці!